SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS,

11. juuli 2011,

teadusuuringute ühise kavandamise algatuse „Rohkem aastaid, parem elu – demograafiliste muutuste võimalused ja väljakutsed" kohta

(2011/413/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 181,

ning arvestades järgmist:

(1) Ajavahemikuks 2010–2030 oodatakse üle 65-aastaste eurooplaste arvu olulist suurenemist, nimelt 87 miljonilt 124 miljonini, mis on 42 % [1]. See eluea jätkuv pikenemine on üks lähimineviku suurimaid saavutusi. Samas võib see seada majanduse, ühiskonna ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse lisasurve alla.

(2) Rahvastiku vananemine toob endaga kaasa vajaduse suurendada avaliku sektori kulutusi vanusega seotud siirdemaksetele ja teenustele. Rahvastiku vananemise mõju eelarvele on prognooside kohaselt märkimisväärne peaaegu kõikides liikmesriikides. Üldiselt prognoositakse praeguse poliitika põhjal, et vanusega seotud kulutused avalikus sektoris, eelkõige kulutused pensionidele, tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele (hooldussektoris lisandub veel vähenev ja sageli ebapiisavate oskustega tööjõud), suurenevad ELis aastaks 2060 keskmiselt 4,75 protsendipunkti SKPst [2].

(3) Tööealiste inimeste arvu vähenemine 50 miljoni võrra ajavahemikul 2010–2060 ning sellest tulenev välisest abist sõltuvate inimeste osakaalu suurenemine, mis toimub suures ulatuses juba enne 2030. aastat, võib põhjustada SKP kasvu vähenemise, kui seda ei kompenseerita tööturul osalemise ja tööhõive määra suurendamisega kõigis tööjõu segmentides ning kiirema tootlikkuse kasvuga [3].

(4) Vähenevat ja vananevat elanikkonda arvestades toob ühiskonnale suurt kasu, kui võimaldada vanematele inimestele aktiivset ja tervislikku elu, integreerida nad paremini majandusse ja ühiskonda ning aidata neil kauem iseseisvalt elada, parandades nõnda vanemate kodanike ja nende hooldajate elukvaliteeti ja sotsiaalkaitsesüsteemide (pensioni-, tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteemid) jätkusuutlikkust ning luues uue märkimisväärse turustusvõimaluse väärikat vananemist toetavatele uuenduslikele lahendustele.

(5) Euroopa 2020. aasta strateegias käsitletakse rahvastiku vananemist nii probleemina kui ka aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu võimalusena, ning juhtalgatustes „Euroopa digitaalne tegevuskava", [4] „Innovatiivne liit", [5] „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava" ja „Euroopa vaesusevastase võitluse platvorm" käsitletakse kõnealust teemat prioriteetsena. Euroopa tööhõivestrateegia turvalise paindlikkuse strateegias tunnistatakse vajadust kõikehõlmava lähenemisviisi edendamise järele inimressursse käsitlevas poliitikas ning märgitakse, et töötamist on vaja käsitada elutsüklipõhisena, et soodustada osalemist tööturul ja kõrvaldada olemasolevad takistused.

(6) Komisjon tegi 6. septembril 2010. aastal ettepaneku kuulutada 2012. aasta Euroopa aktiivsena vananemise aastaks, mille raames toetatakse liikmesriike nende jõupingutustes aidata vanematel inimestel kauem tööturul püsida ja oma kogemusi jagada, olla ühiskonnas jätkuvalt aktiivne ja elada võimalikult tervislikku, iseseisvat ja täisväärtuslikku elu [6].

(7) Tõenduspõhise poliitikakujunduse toetamiseks on vaja kiiresti täiendada vananemisprotsessi endaga ja vananemise mõjuga ühiskonnale ja majandusele seotud teadmiste pagasit.

(8) Eespool mainitud probleemidega tegelemiseks ja olemasolevate võimaluste kasutamiseks on vaja kooskõlastatud tegevust, mis lihtsustab kvaliteetset teaduskoostööd eesmärgiga esitada uurimistulemusi, millele konkreetsete meetmete puhul toetuda.

---

[1] Järgmise 50 aasta jooksul üle 65-aastaste eurooplaste arv peaaegu kahekordistub – 87 miljonilt aastal 2010 153 miljonini aastal 2060 – Eurostat, Europop 2010 rahvastikuprognoosid.

[2] *Ibidem*.

[3] KOM(2009) 180 (lõplik): Toimetulek rahvastiku vananemise mõjuga ELis (2009. aasta aruanne rahvastiku vananemise kohta).

[4] 9981/1/10 REV 1.

[5] 14035/10.

[6] Nõukogu järeldused (EPSCO dets. 2010) 18132/10.

(9) Konkurentsivõime nõukogu määras 26. mai 2010. aasta kohtumisel [1] kindlaks ja põhjendas võimalikke ühise kavandamise algatusi, sealhulgas „Rohkem aastaid, parem elu – demograafiliste muutuste võimalused ja väljakutsed", mille puhul annaks ühine teadusuuringute kavandamine olulise lisandväärtuse liikmesriikide praegustele killustatud jõupingutustele. Seepärast võttis nõukogu vastu järeldused, milles tunnistas vajadust käivitada osutatud teemal ühise kavandamise algatus, ja kutsus komisjoni üles kaasa aitama selle ettevalmistamisele.

(10) Liikmesriigid kinnitasid oma osalemist sellises ühise kavandamise algatuses, saates kirja ametlike kohustuste deklaratsiooniga.

(11) Demograafiliste muutuste ja rahvastiku vananemise alaste teadusuuringute ühise kavandamisega nähakse ette kõnealuse valdkonna uurimistööde kooskõlastamine, mis aitaks oluliselt kaasa täielikult toimiva Euroopa teadusruumi loomisele vananemise alal ning Euroopa juhtiva seisundi ja konkurentsivõime kindlustamisele kõnealuses valdkonnas.

(12) Käesolevas soovituses esitatud eesmärkide saavutamiseks peavad liikmesriigid tagama koostöö ja vastastikuse täiendavuse oluliste asjakohaste algatustega, nagu näiteks intelligentset elukeskkonda käsitlev ühisprogramm [2] ja innovatsioonialane partnerlus „Aktiivse ja tervena vananemine", raamprogrammi toetatud uurimis- ja arendustegevus, eelkõige info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, tervishoiu, sotsiaalteaduste valdkondades, aga ka muudes teadusalgatustes, nagu näiteks SHARE ERIC [3] ja ERA-AGE II [4].

(13) Liikmesriigid peaksid komisjonile korrapäraselt kandma ette kõnealuse ühise kavandamise algatuse edenemisest, et komisjon saaks teha ettekandeid Euroopa Parlamendile ja nõukogule,

ON VASTU VÕTNUD JÄRGMISE SOOVITUSE:

1. Liikmesriikidel soovitatakse kujundada ja säilitada ühine arusaam sellest, kuidas teaduskoostöö ja selle koordineerimine ELi tasandil saab aidata demograafiliste muutustega toime tulla ja sellest tulenevaid võimalusi kasutada.

2. Liikmesriikidel soovitatakse töötada välja üldine strateegiliste teadusuuringute kava, milles määratakse kindlaks demograafiliste muutustega seotud teadusuuringute vajadused ja eesmärgid keskpikas ja pikas perspektiivis. Strateegiliste teadusuuringute kava peaks hõlmama rakenduskava, milles kehtestatakse prioriteedid ja tähtajad ning täpsustatakse rakendamiseks vajalikud meetmed ja vahendid.

3. Liikmesriikidel soovitatakse strateegiliste teadusuuringute kavas ja rakenduskavas näha ette järgmised meetmed:

a) määratleda asjaomased liikmesriikide programmid ja teadusuuringud ning vahetada nende kohta teavet;

b) suurendada ühise arusaama väljatöötamise ja tehnoloogiahindamise võimet;

c) vahetada teavet, vahendeid, parimaid tavasid, meetodeid ja suuniseid;

d) määratleda sellised uuringuvaldkonnad, mis võidaksid kooskõlastamisest, ühistest projektikonkurssidest või vahendite ühendamisest;

e) määrata kindlaks punktis d määratletud valdkonna ühiste teadusuuringute tegemise vormid;

f) arvestada vananemise uurimise kavade eesmärkide püstitamisel vanemate inimeste muutuvate vajadustega ning nende ametlike ja mitteametlike hooldajate vajadustega;

g) kasutada võimaluse korral ühiselt olemasolevat infrastruktuuri või arendada välja uued vahendid, nagu kooskõlastatud andmepangad või mudelid, mille alusel uuritakse vananemisprotsesse;

h) innustada avalikku ja erasektorit tegema paremat koostööd, samuti edendada avatud innovatsiooni demograafiliste muutuste ja rahvastiku vananemisega seotud eri uurimistööde ja ettevõtlussektorite vahel;

i) eksportida ja levitada teadmisi, innovatsiooni ja valdkondadevahelisi metoodilisi lähenemisviise;

j) luua suhtlusvõrgustikke demograafiliste muutuste ja rahvastiku vananemise uurimisega seotud keskuste vahel.

4. Liikmesriikidel soovitatakse luua demograafiliste muutuste ja rahvastiku vananemise uurimiseks tõhus ühine juhtimisstruktuur, kelle ülesanne on kehtestada ühised koostöö ja koordineerimise tingimused, eeskirjad ja kord, ning jälgida strateegilise teadusuuringute kava täitmist.

5. Liikmesriikidel soovitatakse ühiselt rakendada strateegiliste teadusuuringute kava oma riiklike uurimiskavade kaudu kooskõlas nõukogu kõrgetasemelise ühise kavandamise rühma poolt välja töötatud juhistega ühise kavandamise raamtingimuste kohta.

[1] 10246/10.
[2] Kaasotsustamise aruanne, pressiteade – http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20080121IPR19252.
[3] http://www.share-project.org/t3/share/fileadmin/press_information/SHARE_ERIC-EN_upload.pdf
[4] http://futurage.group.shef.ac.uk/

6. Liikmesriikidel soovitatakse teha komisjoniga koostööd, et uurida, milliste algatustega saaks komisjon liikmesriike abistada ühise teadusuuringute kava väljatöötamisel ja rakendamisel, ning kooskõlastada ühised kavad ELi muude algatustega kõnealuses valdkonnas, nagu näiteks Euroopa innovatsioonialane partnerlus „Aktiivse ja tervena vananemine" ja intelligentset elukeskkonda käsitlev ühisprogramm.

7. Liikmesriikidel soovitatakse korrapäraselt komisjonile ette kanda kõnealuse ühise kavandamise edenemisest iga-aastastes eduaruannetes.

Brüssel, 11. juuli 2011

Komisjoni nimel
asepresident
Neelie KROES